

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/40/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8815202371
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 10. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8815202371.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členiek senátu JUDr. Antónii Kandravej a JUDr. Elišky Wagshalovej v právnej veci žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., Bajkalská 30, 829 48 Bratislava, IČO: 31 335 004 proti žalovaným: 1. Q. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, XXX XX A. O. a 2. O. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, XXX XX A. O., štátny občan Slovenskej republiky o zaplatenie 25 878,53 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 21. 10. 2015, č. k. 7C/122/2015-41 takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku o povolení splátok, o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania.

Náhradu trov odvolacieho konania žalovaným nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom zaviazal žalovaných v 1.a 2.rade spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 25 575,53 Eur, úrok z úveru vo výške 1 423,76 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 24 151,77 Eur od 08. 11. 2014 do zaplatenia a iné trovy konania vo výške 1 552,50 Eur s tým, že dlh povolil žalovaným splácať v mesačných splátkach po 135 Eur počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku vždy do 25-teho dňa toho ktorého mesiaca pod následkom straty výhody splátok s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť ostatných žalovaných. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil zistením, že žalobca a žalovaní v 1.a 2.rade ako dlžníci uzavreli dňa 29. 11. 2011 zmluvu o medziúvere a stavebnom úvere. V zmysle zmluvy žalobca ako veriteľ poskytol dlžníkom medziúver na základe uzatvorenej zmluvy o úvere. Predmetom zmluvy bolo poskytnutie medziúveru vo výške 24 500 Eur, ktorý sa po pridelení cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení a súčasne pri dodržaní všetkých zmluvných podmienok mal zmeniť na stavebný úver vo výške 14 948,81 Eur. Keďže žalovaní ako dlžníci podstatne porušili zmluvu, žalobca dňa 07. 11. 2014 vyhlásil mimoriadnu splatnosť celého úveru a žiadal žalovaných o okamžité vrátenie celého zostatku úveru. Pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti úveru žalovaní boli upozornení výzvou na zaplatenie dlžných splátok.

3. Súd mal za preukázaný nárok na zaplatenie istiny v sume 24 102,77 Eur. Do podania žalobného návrhu nebola pohľadávka žalobcu s príslušenstvom uhradená, preto zaviazal na jej zaplatenie žalovaných, pričom sa jedná o istinu úveru. Súd tiež priznal aj nárok na zaplatenie úroku z úveru do vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru vo výške 1 423,76 Eur. Keďže žalobca pristúpil k zosplatneniu celého úveru ku dňu 07. 11. 2014, týmto dňom sa stal splatný celý úver, a preto žalobcovi vznikol nárok na úroky z úveru iba do dňa 07. 11. 2014, potom už nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. Obdobný

názor je vyslovený aj v rozhodnutiach Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 5Co/223/2014, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/85/2013 a sp. zn. 4Co/83/2013. Vzhľadom na vyššie uvedené súd žalobcovi nepriznal nárok na úrok z úveru vo výške 6,59 % ročne zo sumy 24 102,77 Eur od 08. 11. 2014 do zaplatenia a v tejto časti žalobu zamietol.

4. Súd žalobu zamietol aj o uplatnené poplatky za vedenie úverového účtu splatné dňa 01. 01. 2013 v sume 29 Eur a po 25 Eur účtované upomienky zo dňa 02. 12. 2011 a 01. 01. 2014. Uzavrel, že účinnosťou novely zákona o bankách (zákon č. 132/2013 Z. z. od 10. 06. 2013) zákon zakazuje bankám požadovať od spotrebiteľa úhradu poplatkov, náhradu nákladov alebo inú odplatu za správu úverových účtov. Súd mal za to, že keď žalobca ako veriteľ poskytol žalovaným ako dlžníkom úver, bolo len v jeho kompetencii ako sa rozhodne predmetný úver spravovať a je neprípustné, aby náklady s takouto činnosťou znášali žalovaní ako spotrebiteľia, ktorí za poskytnutie úveru, resp. konkrétnej finančnej čiastky zaplatili žalobcovi ako veriteľovi odplatu vo forme úroku z úveru. Preto na žalovaných nemožno prenášať úhradu takýchto nákladov. Navyše žalobca ani nepreukázal súdu, na základe akých ustanovení zmluvy, resp. jej súčasťou predmetný poplatok účtoval, nakoľko nepredložil listinu preukazujúcu výšku požadovaného poplatku (čl. XXIII bod 5 všeobecných podmienok), a to napriek výzve súdu na podrobnú špecifikáciu pohľadávky.

5. Súd nepriznal žalobcovi ani žiadané poplatky za upomienky po 3 Eur účtovaných dňa 30. 06. 2012, 31. 12. 2012, 31. 03. 2013, po 15 Eur účtovaných dňa 31. 10. 2013 a 30. 01. 2014, po 20 Eur účtovaných dňa 31. 07. 2012, 31. 01. 2013 a 30. 04. 2013, po 15 Eur účtovaných dňa 30. 11. 2013 a 28. 02. 2014, za upomienku po 30 Eur účtovanú dňa 31. 08. 2013, za predžalobnú upomienku po 15 Eur účtovanú dňa 31. 05. 2013 a 31. 03. 2014. V danom prípade sa jedná o sporové konanie a žalobca je povinný v žalobe pripojiť listinné dôkazy, resp. uviesť dôkazy, ktoré v priebehu súdneho konania navrhuje vykonať. Jedná sa o jeho dôkaznú povinnosť a práve v sporovom konaní je nesplnenie dôkaznej povinnosti spojené s procesnou zodpovednosťou za nedokázanie tvrdených skutočností, to znamená s neunesením tzv. dôkazného bremena. Žalobca v konaní nepreukázal súdu zaslanie upomienok, nepreukázal, žeby mu za zaslanie týchto upomienok vznikli reálne náklady v uvedenej výške. Zároveň v prípade poplatku takéhoto typu zaň dodávateľ spotrebiteľovi neposkytuje žiadne protiplnenie. Predmetný poplatok tak predstavuje iba ďalšiu sankciu v prípade omeškania spotrebiteľa s úhradami dlhu, nie iba skutočnú náhradu nákladov dodávateľa. Navyše takto uplatnený poplatok je možné považovať za priečiaci sa dobrým mravom v zmysle ust. § 3 a § 39 Občianskeho zákonníka.

6. V tejto súvislosti súd poukázal aj na rozhodnutie vrchného krajského súdu v Brandenburgu z 21. 06. 2006, č. k. 7U/17/06, v ktorom sa uvádza, že už také poplatky ako poplatky za vydanie náhradnej kreditnej karty, vystavenie kvitancie v predpísanej pozemnoknižnej forme, skúmanie a preverovanie pomerov a upomienky sú neprijateľné. To isté sa týka aj pokiaľ ide o poplatky za individuálne riešenie omeškaných splátok vo výške 15 Eur účtovaných dňa 30. 06. 2013 a poplatku za zmenu splátkového plánu vo výške 20 Eur účtovaného dňa 24. 06. 2016.

7. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 142 ods. 3 O. s. p. a v prevažnej miere úspešnému žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania.

8. Proti tomuto rozsudku, v časti povolenia splátok, aj proti výroku, ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Nesúhlasí so zamietnutím návrhu v časti zaplatenia poplatkov za vedenie účtu, poplatkov za upomienky, ako aj úrokov za úver po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru. Uviedol, že možnosť požadovať zaplatenie celého zostatku dlhu je nástrojom právnej ochrany veriteľa pred dlžníkom, ktorý si neplní svoje zmluvné záväzky. V zmysle ust. § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka je dlžník od doby poskytnutia peňažných prostriedkov povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Dlžník je teda povinný s vrátením poskytnutého úveru zaplatiť aj dojednané úroky, a to do dňa úplného vrátenia poskytnutých prostriedkov. Nárok na požadovanie úrokov za poskytnutý úver možno odvodiť aj z analogického výkladu k ust. § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, podľa ktorého, ak dlžník vráti peňažné prostriedky skôr, než bolo dohodnuté, je povinný platiť úroky len do momentu vrátenia peňažných prostriedkov. Podľa názoru odvolateľa je teda nepochybné, že povinnosť dlžníka platiť dohodnutý úrok za úver zaniká až úplným vrátením toho, čo dlžník od veriteľa dostal. V zmysle ust. § 369 Obchodného zákonníka, ak je dlžník v omeškaní so splnením peňažného záväzku alebo jeho časti, vzniká veriteľovi, ktorý si splnil svoje zákonné a zmluvné povinnosti právo požadovať z

nezaplatenej sumy úroky z omeškania. Z uvedeného vyplýva, že úrok z omeškania predstavuje sankciu za porušenie povinnosti, veriteľ je oprávnený požadovať ho popri plnení, na ktoré má nárok, teda úrok z omeškania nie je náhradou za nárok veriteľa. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie sa ustanoveniami Obchodného zákonníka absolútne nezaoberal, iba systematicky vyhľadával argumenty svedčiace v neprospech žalobcu, pričom odignoroval tie, ktoré svedčia v jeho prospech, čím porušil zásadu rovnosti účastníkov konania. Za zjavne nesprávny považuje rozsudok aj v časti, v ktorej umožnil žalovaným plniť povinnosť mesačnými splátkami po 135 Eur mesačne. Uvedeným splátkami budú žalovaní dlh splácať viac ako 16 rokov, pričom v uvedenej čiastke nie je zahrnuté ani splácanie priznaných úrokov z omeškania, ktoré v zmysle výroku rozsudku iba do dňa podania odvolania predstavujú viac ako 1 300 Eur a táto suma bude naďalej narastať vzhľadom na dĺžku doby, počas ktorej je umožnené žalovaným dlh splácať. Takýmto rozhodnutím súd zásadne zasiahol do práva žalobcu na vrátenie poskytnutého úveru, čím došlo k poškodeniu žalobcu. Ďalej uviedol, že ak súd prijal názor, že po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru žalobcovi neprináleží nárok na úrok za poskytnuté finančné prostriedky, nemal žalovaným umožniť vrátenie týchto prostriedkov v splátkach, a už vôbec nie v splátkach, ktoré nezohľadňujú výšku dlhu. Ak súd chcel umožniť žalovaným plniť dlh v splátkach, mal ich zaviazat' aj na zaplatenie úrokov za to, že stále nie sú povinní dlh vrátiť v celosti. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutých častiach zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

9. Žalovaní v 1.a 2.rade sa k podanému odvolaniu žalobcu písomne nevyjadrili.

10. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v ust. § 379 - § 381 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), bez nariadenia pojednávania. Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku bolo zverejnené na úradnej tabuli súdu, ako aj na webovej stránke. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie rozhodol v napadnutých výrokoch vecne správne.

11. So zreteľom na obsah odvolania žalobcu bol v odvolacom konaní preskúmaný výrok napadnutého rozsudku, ktorým súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, ako aj výrok o povolení zaplatiť splátku. Keďže výrok, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovené odvolaním nebol napadnutý, nebol v odvolacom konaní predmetom preskúmania a ako taký nadobudol právoplatnosť.

12. Pokiaľ ide o vec samu, je potrebné konštatovať, že vo vzťahu k zamietavej časti výroku rozsudku, súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a k odvolacím námietkam žalobcu a na zvýraznenie správnosti napadnutého rozsudku dodáva:

13. Nemali by byť žiadne pochybnosti a žalobca to nepopiera, že spor vznikol so zmluvy uzavretej medzi obchodníkom pri výkone jeho obchodnej činnosti a spotrebiteľmi jeho úverovej služby, že ide o spotrebiteľskú zmluvu a že sporný vzťah sa má posúdiť vo svetle cieľov Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Smernica“). Odvolací súd k odvolacím námietkam žalobcu uvádza, že nechápe argument sporiteľne, pretože súd prvej inštancie zreteľne kvalifikoval sporný vzťah ako vzťah z úveru ako absolútneho obchodu. Súd prvej inštancie aj aplikoval osobitné ust. § 52 ods. 1, 2, § 53 ods. 1 - 3 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k úrokom z omeškania.

14. Popretím úveru ako absolútneho obchodu sa nemôže rozumieť stav, ak súd aplikuje ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré má svoj obsah a ktorým zákonodarca sledoval dôležitý cieľ v spotrebiteľských zmluvách bez ohľadu na typ zmluvy, teda aj v prípade absolútnych obchodov (absolútne obchody sú vzťahy regulované Obchodným zákonníkom bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy). Zo žiadneho ustanovenia nevyplýva, žeby z pôsobnosti ustanovenia § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka boli vylúčené niektoré typy spotrebiteľských zmlúv, teda ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka reguluje aj absolútne obchody.

15. Za stavu dualistickej právnej úpravy (dvojaká právna úprava rovnakých inštitútov súkromného práva) je plošne vylúčené občiansko-právnej úpravy inštitútov súkromného práva a naopak paušalizovanie

obchodného práva typického predovšetkým pre podnikateľskú sféru nenáležitú (viď dôsledky pre spotrebiteľov v ďalšej časti odôvodnenia)

16. V predmetnej veci súd prvej inštancie správne uzavrel, že podľa ustálenej súdnej praxe (uznesenie NS SR sp. zn. 4Obo/143/98) vyplýva, že dohodnuté úroky (zmluvné úroky) z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu. Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. Takýto záver Najvyššieho súdu SR je logický, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. Odvolací súd poukazuje aj na to, že pokiaľ veriteľ (v danom prípade žalobca) pristúpil k tomu, že vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru (07. 11. 2014), po tom nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie už úrokov z úveru.

17. Správne túto situáciu vyhodnotil súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia a v závislosti od toho upravil sumy, ktoré je možné priznať žalobcovi a správne uzavrel, že nie je možné priznať úroky z úveru v čase po splatnosti celého úveru, pokiaľ tu nastupuje režim platenia úrokov z omeškania ako to vyplýva z citovaného uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/143/98.

18. V súvislosti s odvolacou námietkou ohľadne nepriznania žiadaných poplatkov odvolací súd dáva do pozornosti rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18Co/109/2011.

19. Krajský súd v Prešove vo veci 18Co/109/2011 konštatoval, že cit. „neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany, hrubú nerovnováhu. Znak neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná (napr. úroky z omeškania nad limit podľa nar. vl. 87/1995 Z.z.). Za neprijateľnú považuje odvolací súd aj zmluvnú podmienku, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch)“.

20. Podľa ust. § 232 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z., Civilný sporový poriadok, (ďalej len „CSP“) lehota na plnenie je 3 dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

21. Vzhľadom na zlú finančnú situáciu žalovaných súd prvej inštancie povolil žalovaným uspokojiť nárok žalobcu v splátkach a odvolací súd k jeho postupu nemá výhrady.

22. Na pojednávaní dňa 17. 07. 2015 vypočutá žalovaná v 1.rade žiadala, aby súd umožnil žalovaným splácať dlžnú zmluvu v splátkach z dôvodu zlej sociálnej situácií. Uviedla, že ona poberá dôchodok vo výške 250 Eur, jej manžel vo výške 350 Eur, obidvaja majú zdravotné problémy (sú po infarkte, žalovaná má aj silnú cukrovku), čo spôsobuje zvýšené náklady na lieky (100 Eur mesačne). Žalovaní bývajú spoločne s dcérou, pre ktorú vzali predmetný úver a zo svojich príjmov uhrádzajú náklady za plyn, elektrinu v sume 165 Eur mesačne. Po zaplatení mesačných úhrad im zostáva minimálna suma, a preto nie sú schopní dlh zaplatiť jednou úhradou.

23. Takto zistené majetkové pomery odôvodňujú záver a aplikáciu ust. § 232 ods. 3, 4 CSP, pričom výška splátky 135 Eur mesačne je primeraná zisteným majetkovým pomerom žalovaných v 1.a 2.rade, ktorá nezhoršuje postavenie žalobcu a uspokojenie jeho pohľadávky.

24. Za tohto stavu odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP rozsudok v jeho napadnutých častiach potvrdil.

25. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Úspešní žalovaní si trovy odvolacieho konania neuplatnili, preto im odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal a neúspešný žalobca nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).